

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे

संस्कृत विशारद (बी.ए.) बहिःस्थ

परीक्षा: जानेवारी - २०२३

सत्र ५ वे

विषय: रत्नावली (19E456)

दिनांक: १०/०१/२०२३	गुण : ८०	वेळ : स. १०.०० ते १.००		
सूचना: १) उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात. २) सर्व प्रश्न सोडवणे अनिवार्य.				
प्र.१.	त्रयाणाम् अनुवादं कुरुत।	(१८)		
१.	धारायन्त्रविमुक्तसंततपयःपूरप्लुते सर्वतः सद्यः सान्द्रविमर्दकर्मकृतक्रीडे क्षणं प्राङ्गणे। उद्दामप्रमदाकपोलनिपतत्सिन्दूररागारुणैः सेन्दूरीक्रियते जनेन चरणन्यासैः पुरः कुट्टिमम्॥			
२.	नष्टं वर्षवैर्मनुष्यगणनाभावादपास्य त्रपामन्तः कञ्चुकिकञ्चुकस्य विशति त्रासादयं वामनः। पर्यन्ताश्रयिर्भिर्निजस्य सदृशं नाम्नः किरातैः कृतं कुब्जा नीचतयैव यान्ति शनकैरात्मेक्षणाशङ्किनः॥			
३.	दृशः पृथुतरीकृता जितनिजाब्जापत्रत्विषश्चतुर्भिरपि साधु साध्विति मुखैः समं व्याहृदम्। शिरांसि चलितानि विस्मयवशाद् ध्रुवं वेधसा विधाय ललनां जगत्त्रयललामभूतमिभाम्॥			
४.	ह्रिया सर्वस्यासौ हरति विदितास्मीति वदनं द्वयोर्दृष्टवालापं कलयति कथामात्मविषयाम्। सखीषु स्मेरासु प्रकटति वैलक्ष्यमधिकं प्रिया प्रायेणास्ते हृदयनिहितातङ्कविधुरा॥			
प्र.२.	त्रयाणाम् ससन्दर्भं स्पष्टीकरणं लिखत।	(१५)		
१.	कौशाम्बी शातकुम्भद्रवखचितजनेवैकपीताविभाति।			
२.	मूर्ख, किमप्येषा रमणीयं व्याहरति।			
३.	रत्नावलीव कान्ता मम हस्ताद् भ्रंशिता भवता।			
४.	कामेनैतत्कथं विद्धं समं सर्वैः शिलीमुखैः।			
५.	तमःसंघातोऽयं हरति हरकण्ठद्युतिहरः।			
प्र.३.	एकं सविस्तरं स्पष्टीकुरुत।	(१८)		
१.	चतुर्थाङ्कस्य रसग्रहणं			
२.	विदूषकस्य भूमिकायाः महत्त्वं			
प्र.४.	टिप्पणीद्वयं लिखत।	(१२)		
१)	उदयनस्य व्यक्तिचित्रणम्	२) रत्नावलीनाटिकाप्रस्तावना	३) रत्नावल्याः मङ्गलाचरणम्	
प्र.५.	पञ्चानां रूपपरिचयं कारयत।	(०५)		
१)	आसन्नं	२) परिज्ञातः	३) आघ्राय	४) चिह्नैः
५)	घटयति	६) रसात्	८) वक्त्रे	
प्र.६.	सूचनानुसारं केवलं त्रीणीः रूपाणि लिखत	(०३)		
१.	रत्नावली-षष्ठी बहुवचन			
२.	कर- द्वितीया द्विवचन			
३.	आ+रुह् - पूर्वकालवाचक अव्यय			
४.	स्मृ-भविष्यकाळ परस्मैपद द्वितीय पुरुष एकवचन			
५.	चिन्त्- वर्तमानकाल प्रथमपुरुष एकवचना			
प्र.७.	सनामसमासविग्रहं लिखत (केवलं षण्णाम्)	(०६)		
१)	चित्रशालिका	२)ससंभ्रमम्	३) कण्ठगतः	४) प्रयत्नं
५)	रत्नमाला	६) देवीभवनम्	७) गजगामिनीः	८)कोसलाधिपतिः
प्र.८.	त्रयाणां सन्धिविग्रहं कुरुत	(०३)		
१)	तमभिमत्	२)जनस्यान्यो	३)दर्शनोपायः	
४)	कोऽपीहागच्छति	५)दुर्निमित्तेनोपास्थितम्	६)शून्यमिवैताच्चित्रम्	